

λειπες αὐτήν» ἀπαντῶ μετ' εὐχερείας δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι αὐταὶ εἶνε σοφαὶ συμβουλαί, ἀλλὰ διὰ τὴν καρδίαν οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀξίαν, διότι ἡ καρδία εἶνε ὁ μεγαλείτερος ἀντάρτης ὁ μέχρι σήμερον ὑπάρξας καὶ μάτην προσπαθοῦσι νὰ καταστείλωσιν αὐτήν ἡ Ἐρησκεία καὶ ὁ Κώδιξ, ἡ μία τύραννος ὑποκριτικῶ τῷ τρόπῳ, ὁ ἄλλος. Ἡ καρδία ζῆ διὰ τῶν παλμῶν κατὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ ἐφ' ὅσον οὗτοι εἶνε σφοδροὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὴ ζῆ πλειότερον, ἂν καὶ εἰς τοῦτο οὐδεὶς βεβαίως φυσιολόγος ἐπικροτεῖ. Τὸ νὰ ἐπιθυμῆς λοιπὸν ἡ καρδία νὰ πλήττη τὸν αὐτὸν μονότονον ῥυθμὸν—εἶνε ταῦτὸν ὡς νὰ ἐπιθυμῆς τὸν θανάτὸν τῆς, ἂν οὐχὶ τὸν φυσικὸν βεβαίως ὁμῶς τὸν ἠθικὸν—διότι βλέπεις, φιλτάτη μου, ὅτι καὶ ἡ καρδία ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ σκέπτεσθαι, ἂν οὐχὶ κατὰ τοὺς θετικὸς φυσιολόγους, βεβαίως ὁμῶς κατὰ τοὺς ἀπατῶντας (διότι καὶ αὐτοὶ ἀπατῶνται) ποιητὰς.

Κτύπα λοιπὸν ὅπως σοὶ ἀρέσκει δυστυχῆς καρδία, ἀφοῦ οἱ παλμοὶ εἶνε ἡ τροφή σου!

Λοιπὸν φιλτάτη μου;

— Λοιπὸν, εἶνε δυνατόν ν' ἀγαπᾶ τις σοβαρῶς ἐνταυτῷ πολλὰς γυναῖκας;

— Ἀκριβῶς.

— Ἄλλ' ἔλθωμεν εἰς τὸ ἐνδιαφέρον ζήτημα: πῶς τότε θὰ κανονίσῃς τὴν ἐκλογὴν μιᾶς; . . .

— Τίνος μιᾶς;

— Τῆς συζύγου σου, ἰδοὺ τί σοὶ ζητῶ νὰ μάθω.

— Ἐὰν ἐπιθυμῆς νὰ μαθῆς τοῦτο, τότε ὁμιλήσωμεν περὶ σοβαροτέρων πραγμάτων.

ΑΝΔΡΕΑΣ Π. ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

(Ἰουλιανός)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Κ. Η. ΠΟΛΥΓΕΝΟΥΣ Πραγματεία περὶ προικὸς, βραβευθεῖσα κατὰ τὸν γ' Σγούρειον διαγωνισμόν.

Ὁ φιλόπονος ὑψηγῆτης τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ γραμματεὺς τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Κ. Η. Πολυγένης προήγαγεν εἰς φῶς τὸν α' τόμον τῆς κατὰ τὸν γ' Σγούρειον διαγωνισμόν βραβευθείσης ἐμβριθοῦς πραγματείας περὶ **Προικὸς**. Ὁ στενὸς χώρος τοῦ «Ἀπόλλωνος» δὲν μᾶς ἐπέτρεψε ν' ἀναλύσωμεν λεπτομερῶς τὴν περισπούδαστον ταύτην μονογραφίαν ἐγκαίρως, περιέχουσαν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ ἐπιστημονικῇ ἀκριβείᾳ πᾶσας τὰς θεωρίας καὶ γνώμας τῶν περὶ τοῦ περιπλόκου τούτου ζητήματος τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου γραφάντων, ἅς ὁ συγγραφεὺς δὲν ἀρκεῖται μόνον νὰ περισυλλέξῃ καὶ ἀναγράψῃ, ἀλλ' ὑποβάλλει εἰς αὐστηρὰν ἐπιστημονικὴν βάσανον, παρενθέτων εἰς πλείστα ὅσα μέρη λίαν ἐπιτυχῶς καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γνώμην. Ὁ κ. Πολυγένης πρὸς συγγραφὴν τοῦ ἔργου του ἔλαβε κυρίως ὑπ' ὄψιν τὰς πηγὰς, ἐπικουρικῶς

δὲ πᾶσαν τὴν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ σχετικὴν βιβλιογραφίαν. Παρ' ἡμῖν δὲ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐπραγματεύθη εἰδικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν σχέσει μόνον πρὸς τὸ ὄλον σύστημα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, ἐπραγματεύθησαν τὰ περὶ αὐτοῦ ἐν περιλήψει ἐν ταῖς συγγραφαῖς τῶν οἱ κκ. Παπαρρηγόπουλος, Καλλιγᾶς καὶ Κρασσαῶς. Ὁ κ. Πολυγένης διαιρεῖ τὸν α' τόμον τῆς συγγραφῆς του ἐκτὸς τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τέσσαρα βιβλία. Καὶ ἐν μὲν τῇ εἰσαγωγῇ μετὰ διεξοδικὴν καὶ ἐμβριθῆ προθεωρίαν περὶ τοῦ γάμου καὶ τῶν περιουσιακῶν σχέσεων τῶν συζύγων, ἐκτίθησι τὰ κατὰ τὴν μὲν μορφῶσιν τοῦ προικῶς συστήματος, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἐπισκοπῶν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰ παρὰ ταῖς διαφοροῖς τῆς Εὐρώπης ἐπικρατείας περὶ τούτου κρατοῦντα. Ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ διεξέρχεται τὰ κατὰ τὴν νομικὴν ἐννοίαν τῆς προικῶς, ἐν τῷ δευτέρῳ τὰ πολυώνυμα εἶδη αὐτῆς, ἐν τῷ τρίτῳ τὰ περὶ ὑποχρέωσης πρὸς σύστασιν προικῶς καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ καὶ τελευταίῳ τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς προικῶς καὶ τοῦ τρόπου τῆς συστάσεως αὐτῆς. Ἡ ἀνά χεῖρας συγγραφῆ ἀποκαλύπτει ἡμῖν τὸν κ. Πολυγένην οὐ μόνον ἐμβριθῆ γνώστην τῆς Ῥωμαϊκῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ξένων νομοθεσιῶν περὶ οὗ πείθεται τις καὶ ἀπλοῦν ἔστω βλέμμα ῥίπτων ἐπ' αὐτῆς. Τὸ νέον τοῦτο ἔργον προώρισται ν' ἀναπληρώσῃ μέγα κενὸν ἐν τῇ παρ' ἡμῖν πτωχῇ νομικῇ φιλολογίᾳ καὶ νὰ καταστῇ ἀπαραίτητον βοήθημα παντὸς θέλοντος νὰ διδασθῇ ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ ἐκτάσει τὰ περὶ τοῦ περιπλόκου τούτου ζητήματος τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου. Συγχαίροντες τὸν κ. Πολυγένην εὐχόμεθα ὅπως λίαν ταχέως ἀναγγείλωμεν καὶ τὸν β' τόμον τῆς περισπούδαστου πραγματείας του.

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΦΟΙΒΗΝ—ΑΡΤΕΜΙΝ

ΑΝΑΔΥΣΙΣ

Εἰς τῆς Νυκτὸς ὁπότεν τὴν πανθμῆτειραν
 Πλὴν ζεῖθωρον ἀγκάλην ἐγκαθεύδ' ἡ Γῆ.
 Ὅτε Μορφεῖς καὶ Εἵκελοι καὶ Ὀνειροὶ
 Περὶ τὸν Ἕπνον πτερυγίζουσι σιγηλῶς
 Περὶ τὸ Ἔδος δ' ὅτε τὸ Ὀλύμπιον
 Σχολάζουσι βροτολοιοὶ διαβουλαὶ
 Σὺ τὰτ' ἐκ τοῦ Ἐρέθου ἀναδύεσαι
 Λευκόπεπλος καὶ λευκοσάνδαλος Θεά,
 Τὸν αἰγλοδόλον δίφρον Σου ἐλαύνουσα
 Ζεῦγμα ἐλάφων χρυσοκέρων καὶ λευκῶν,
 Ὅν Νύμφαι ὑποφέρουσι λευκώλενοι
 Καὶ περιβάλλουσι Νεφέλαι φαειναί.

ΛΟΥΣΙΣ

Δειλῶς ἔπὸ τοῦ ὄρου δὲ προκύψασα
 Κι' ἐπισκοπήσασα τὸν Ἕπνον σιγηλῶς
 Ἄφ' οὗ τὸ πᾶν ὅτι ὑπνώττει πέποιθας
 Ὅμμα δ' Ὀλύμπιον οὐδὲν ἐγρηγορεῖ,
 Τὸν ἔρκον Σου φορτίον φλέγον φέρουσα

Ποθείς εἰς ὄρσον νὰ κουφίσῃς μυστικῶς
Τὸν πέπλον Σου δ' ἡρέμα ἀποδέσσει
Τὸν σιγαλόεντα καὶ αἰθεροῦφῃ
Εἰς Ὀρειάδας καὶ Ναπαΐας ἐπαφίνουσα
Τοῦ Ποσειδῶνος δὲ λαθοῦσα τὴν ἀνάπαυλαν
Τρυφῶντος τὴν φυγόμενον αὐτοῦ εὐνήν,
Προσκλίνεις εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ὀκεανοῦ
Καὶ εἰς τὰ γαληνὰ αὐτοῦ τὰ νάματα
Ἄτινα ῥίγη ῥυτιδοῦσ' ἤδον· κί
Ἄφροστεφεῖς Ὀκεκνίδες λούουσι
Τὴν ἀμβροσίαν Παρθενίαν Σου, Θεά,
Οὐαὶ δ' ἔάν τὰ αἰγλοβόλα κάλλη Σου
Τολμήσῃ ν' ἀτενίσῃ ἱμερος θρασύς
Τὴν ὄλοην, φεῦ! τύχην τοῦ Ἀχταίωνος
Τοῦ ἀγλαώπιδος θὰ εὕρῃ ἀπηνῶς

Α Γ Ρ Α

Περίλουσθεῖσα δέ, ὦ ἰσχυραία
Καὶ κουφισθεῖσα ἐξ ἡμέρου φεῦ! λυγροῦ
Εὐπτέρους ἐνδρομίδας ὑποδέσσει
Φαρέτραν δὲ ἀναλαμβάνεις ἀγλαήν,
Ἐν Σοὶ ἐδώρησε δειλῶς ὁ Ἡφαιστός
Καὶ εἰς δρυμῶνας καὶ δευράδας ἐφορμᾷς
Πρὸς τλήμονας δορκάδας ἐκτοξεύουσα
Τοὺς χρυσηλάτους σου, μηνίστεπτος, ἰοῦς
Ἐν ᾧ ὁ Πᾶν εἰς πῶθον παραλύεται
Τὴν ἡμερόεσσαν μορφήν Σου θεωρῶν
Κι' εἰς γαληναῖα ρεῖθρα κατοπτρίζουσα
Τὰ κάλλη Σου, πρὸς Ναϊάδας γαυριᾶς

Δ Υ Σ Ι Σ

Ἄλλ' ἤδη ἐκ τῆς ἄγρας ἀπαυδήσασα
Καὶ, φεῦ! μνησθεῖσα τοῦ ἡμέρου τοῦ λοιγοῦ
Τὸ ἄρμα Σου ἀφίεις καὶ τὰς Νύμφας Σου
Καὶ πρὸς τὸν Ἐνδομῖωνα ἀποχωρεῖς
Τὸν ὑπνον δὲ τοῦ θεοῖδους τὸν ἔναντρον
Ἐκλιπαροῦσα, μάτην, φεῦ! τὸν ἀπηνῆ,
Ἐκ λυγροῦ Πόθου ὠχρίξας λιπόθυμος
Ὅπότε ἡ δροσοσίμων ἰλαρὰ ἦώς
Τοῦ Τιθωνοῦ τοὺς κόλπους καταλείψασα
Πρὸς τὰς ἠνίας τοῦ Ἡλίου ὅπως πτῆ
Προκύπτει, καὶ δειλῶς ἐξαφανίζεται
Ἐπιορῖαν ἀποφεύγουσα, Θεά

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ Ι. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

Η ΑΠΙΣΤΗ

ΤΩ ΠΕΡΙΣΠΟΥΔΑΣΤΩ ΜΟΙ ΦΙΛΩ
Ν. Γ. ΑΙΓΙΑΛΕΙΔΗ

«σταθερὰ ὡς ἀφρός»

Σ' τὸν ἴσχιό γέρου πλάτανου, σὲ μαρμαρένιαν βρύσην,
Μαυρόμοιρος τραγουδιστῆς ἐπῆγε νὰ καθίσῃ,
Κρατῶντας μὲ παράπονο τὴ θλιθερὴν τοῦ λύρα,
Ποῦ γὰρ πικρὴ παρηγοριὰ τοῦ εἶχε δῶσ' ἡ μοῖρα
Μαυροματωῦσα λυγερὴ κρυφὰ τὸν λαχταροῦσε,
Μὰ τὸ πικρὸ τῆς μυστικῆς νὰ εἰπῆ δὲν εἰμποροῦσε.
Καὶ σὰν τὸν εἶδε ἀπὸ μακρὰ, σ' τὸν ἴσχιό νὰ καθίσῃ,
Κι' ἀκούμπησε τὴ λύρα τοῦ τραγοῦδι ν' ἀρχινήσῃ,
Ξεφτέρι γίνεται γοργό, καὶ δίπλα του σιμόνει,
Κι' ἀπάνω του τὸ χέρι τῆς σπαρταριστῆς ξαμόνει.
Δὲν τοῦ μιλεῖ, βουβαίνεται, μιλιὰ δὲν τοῦ χαράζει,
Μον' ἡ καρδιά σ' τὰ στήθεα τῆς γροικιέται ποῦ σπαράζει
Ἐβούρκωσαν τὰ μάτια τῆς σ' τὰ μαῦρα δάκρυά τῆς,
Καὶ σὰν διαμάντια φλογερά κυλᾶνε σ' τὴ ποδιά τῆς.
— Ὅπως εἶν' ἀντάρα σ' τὴ καρδιά καὶ δάκρυα σ' τὰ μάτια,
Ξέρει πῶς κόβει ἡ λαλιά σ' τὰ χεῖλιά μας κομμάτια,
Πῶς πνίγεται καὶ χάνεται μισόσβυστ' ἡ φωνὴ μας.

Καὶ ἀπὸ τὰ στήθεα μας θαρῆεις πῶς θάβγῃ ἡ ψυχὴ μας —
Παραδομένος σ' τὸ σκοπὸ σ' τοῦ τραγοῦδι τοῦ ῥίμα,
Δὲν ἐνοιῶσε τὸ ξάμωμα τὸ φτερωτὸ τῆς βήμα,
Ποῦ δίπλα του χωρὶς μιλιὰ τὸν ἐβλεπε ὀλοένα,
Μὲ τὴν καρδιά σπαρταριστῆ, μὲ μάτια βουρκαωμένα.
Μόνον, σὰν πέτρα, ἀκίνητος καθότανε ἐκεῖνος,
Γυρμένος μὲ παράπονο, σὰν μαραμμένο κρῖνος,
καὶ ἐπετοῦσε μὲ τὸ νοῦ σὲ χιλιαὶς δρὸ μεριαῖς,
Σ' ἀγριεμένα κύματα, σ' ἀπάτηταις στεργιαῖς
Ἐν τῇ νύκτι ὁ νοῦς του ἔτρεχε, μὲ τὸ θεὸ μιλῶσε,
Κ' ἐκεῖ ψηλὰ ἀπ' τὰ σύννεφα μ' ἀπαλπισιὰ κυτοῦσε,
Τὸν κόσμον τὸν προσωινόν. τὴ μαύρη ἀπιστιὰ του,
Τοὺς δόλους του, τὴν ἀπονιά, τὴ δίβουλην καρδιά του.
— Ἀλλοίμενον ποῦ τοῦμελλε νὰ ἔχῃ καρδιά σ' τὰ στήθεα,
Ποῦ γὰρ τὸν ἄλλο νὰ πονῆ, καὶ ν' ἀγαπᾷ σ' τ' ἀλήθεια...
Ἄχ! Μοῖρα πικρομίλητη καὶ βροχιοκαταροῦσα,
Θὰ τὸν μαράνη σὰν κι' ἐμέ, κεῖ π' ἀρχίζα κι' ἀνοῦσα.
Χλωμά τὰ φυλοκάρδια του θὰ πέσουν ἕνα ἕνα,
Ἦπως πέφτουν τὸ φθινόπωρο τὰ φύλλα μαραμμένα
Πρὶν νιώσῃ γλύκα σ' τὴ ζωῆ, τὸ μνημῆμα θ' ἀντικρύσῃ,
Θὰ λάμψῃ σὰν τὴν ἀστραπὴ καὶ σὰν κερὶ θὰ σβύσῃ.

II

Τὰ κοκκινὰ τῆς ἄξαφνα χαμογελοῦνε χεῖλην,
Σὰν ῥόδο, ποῦ τὸ πρωτεῖδῃ ἡ χαραυγὴ τ' Ἀπρίλην
π' ἀνοίγει καὶ τριγύρω του σκορπᾷ τὴν εὐωδία,
ἔτσι ἀνοίξαν, κι' ἀνάδοσε τῆς κόρης ἡ καρδιά
Γυρίζει ὁ νεῖός, σηκώνεται καὶ παύει τὸ τραγοῦδι
κι' ἡ κόρη, γὰρ χαιρετισμὸ τοῦ δίνει ἕνα λουλοῦδι
ποῦ ἀπὸ βράχο γνώριμο τὸ εἶχε κόψει μόνη,
καὶ μὲ τρεμουλιαστὴ φωνὴ τοῦ λέει «Μὴ μὲ λησμάνει»
ὁ νεῖός ἐχαμογέλασε, γλυκὰ τῆνε κυτᾶζει,

κι' ἡ κόρη ἀναστενάζει

Αἰ κόρη! μὴ πικραίνεσαι, μὴ βαρυναστενάζεις,
Μὴ ὀψαῖς, ὀψαῖς γίνεσαι, καὶ τὴ θεωρῶ σου ἀλλάζεις.
Μὴ κιτρινίζεις σὰν φλουρί, καὶ μὴ πικροδακρύζεις
Γιὰ, κόρη μου, καλὰ, καλὰ, ποῖός εἰμαι δὲ γνωρίζεις.
Ἄν μὲ θεωρῆς μονάχο μου ἐδῶ, μ' αὐτὴ τὴ λύρα,
Ποῦ μοῦδωσε γιὰ συντροφιὰ καταραμένη μοῖρα,
Τὰ βάσανά μου νὰ θρηνώ, ἤμουν κι' ἐγὼ μὲ μέρα,
χρυσὸ πουλὶ πετάμενο, σὲ μυρωμένο ἄγερα.
Εἶδα ἀπ' τῆς τέσσεραῖς μεριαῖς τὸν κόσμον αὐτὸ τὸν ψεύτη
καὶ ἦρα τὴν ἀλήθεια του. σ' τοῦ Χάρου τὸν καθρέφτη
Ἐν τῷ λάγκμα τῆς χαραυγῆς, σ' τοῦ λουλοῦδι τοῦ χνοῦδι
μέσ' σ' τοὺς ἀφροὺς τῆς θάλαστας σ' τῆς νεῖότης τὸ τραγοῦδι,
κι' εἶδα πῶς ὅλα ψεύτικα σ' τὸν κόσμον εἶν' ἐδῶ κάτω
κι' εἶν' ἕνα μόν' ἀληθινόν, ἡ ἀλήθεια τοῦ θανάτου,
Τὸ παίρνω τὸ λουλοῦδι σου νὰ μὴ βαρυγνωμῆσῃς
Μὰ ξέσω πῶς θὰ μ' ἀρνηθῆς, προτοῦ νὰ μ' ἀγαπήσῃς.

III

Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε, κι' ἡ κόρη ἀνταριασμένη
Σὰν θειάφοκερι κίτρινη, γυρίζει δακρυσιμένη
— Ἐγὼ, τοῦ λέει, νὰ σ' ἀρνηθῶ προτοῦ νὰ σ' ἀγαπήσω;
πισώστρεψε τὴ γνώμη σου, τὸ λόγο πάρε πίσω.
Μπορεῖ ὁ ἥλιος νὰ κατῆ κι' ὁ οὐρανὸς νὰ λυώσῃ,
Μὰ σὲ ποτὲ δὲ θ' ἀρνηθῶ Θεός νὰ μὴ τὸ δώσῃ!
Ὅσο κυτᾷ σ' τὰ στήθεα μου ἡ θλιθερὴ καρδιά μου
καὶ βλέπει οὐρανὸ καὶ γῆ, τὸν ἥλιο ἡ ματιὰ μου
δσον καὶ ὁ κι' ἀν ζήσω
ποτὲ μου ἄλλο σὰν ἐσὲ ποτὲ δὲ θ' ἀγαπήσω »

IV

Τέσσερες μῆνες εἶχανε δὲν εἶχανε περάσει
καὶ διαθήκα ἀπ' τὸν πλάτανον
Ἦρα τὸ νεῖο . . . τὸν ῥώτησα κι' ἐκεῖνος μ' ἀπεκρίθη
«Ποιά κόρη ἀπ' τῆς τωρικαῖς ἀγάπῃ δὲν ἀρνήθη;»
Μηδὲ ὁ ἥλιος κἀκε μὴδ' ἔλυωσαν τ' ἀστέρια
Μὰ ἡ κόρη παραδόθηκε σὲ ἄλλου νεοῦ τὰ χεῖρια.

Αὐγούστῃ 1891.

Ἄπὸ τοῦ βράχου τῆς Φρεαττύος»